

V zadnjem poglavju pa Slavica in dr. Ivan Toličič s psihološkega vidika podajata duševni razvoj otroka od prvih začetkov do pubertete in prikazujeta ob enem tudi težave, ki pogosto nastopajo v razvoju otrokove osebnosti.

Š. M. M.

PREDŠOLSKI GLI IN NJEGOVA

Spisal Zdravko Omerza
založba Slovenije v
Knjiga obsega 189 stran

Imenovano delo izp. znanega surdopedagoga ročnik za učitelje, starše in druge. Kot prav sam, je knjiga namenjena žive z gluhih otrokom včasih.

Ker se tudi zdravstveni delavci srečujemo s takimi otroki bodisi na njihovih domovih ali v zdravstvenih ustanovah, a so nam vzgoja in problemi gluhih otrok

manj znani, je prav, da posežemo tudi po navedeni knjigi.

Avtor obravnava v prvem delu predšolskega gluhega otroka na splošno. Govori o vzrokih gluhosti, o ugotavljanju gluhosti in o splošnih problemih gluhih in naglušnih otrok.

V drugem delu knjige pisec natančno razpravlja o vzgojnih in izobraževalnih

jih imamo pri predšolskih, in to od vežbanja vida, slušnih ostankov s pomočjo po različnih metodah. Nato lveh posebnih poglavjih n. zanimiv način spregovori o ih aparatih in o pripravi . Nazadnje pa v knjigi opozarne vzgojne težkoče, ki se li pri vzgoji gluhih otrok, nakazuje možnosti za njih

nično padaja vsa glavna v prasa in misli o predšolskih gluhih otrocih in prav bi bilo, da se s to problematiko seznanijo vsaki zdravstveni delavec.

Š. M. M.

Obzornik

KAKŠNI SO PROGRAMI UNICEFA

Leta 1960. bo na svetu 1.075 milijonov otrok pod 15 let, od tega 550 milijonov v deželah, ki jih podpira Unicef. Število otrok v teh deželah bo v letih 1960—1965 naraslo za okrog 65 milijonov. Od teh 550 milijonov jih 330 milijonov, torej 60 %, živi v deželah, kjer znese letni dohodek na prebivalca manj kakor 100 dolarjev, je dejal Maurice Pate v svojem poročilu, ki ga je predložil izvršilnemu odboru. Unicef se je v svojih prizadevanjih osredotočil na štiri glavne naloge, in to so: varstvo matere in otroka, boj proti malariji, izboljšanje prehranskega standarda in boj proti trahomu.

Bodoče naloge Unicefa za glavna področja njegove dejavnosti v Aziji, Latinski Ameriki, na bližnjem Vzhodu in v Evropi so po poročilu generalnega direktorja za izvršilni odbor naslednje:

Azija — Žetev v Aziji je leta 1954 prvič dosegla predvojno stanje. Število rojstev je danes 40 na 1000, število smrtnih primerov pa 25 na 1000. Prebivalstvo narašča tem močneje, ker se že kažejo prvi vidni uspehi boja proti malariji.

Leta 1958 se je zdravilo proti malariji 11.004.000 ljudi v primeri s 7.813.000 v letu 1956 in 10.047.000 v letu 1957.

Na področju preventive, ki je glede na porabljena sredstva postala v Aziji glavna naloga Unicefa, so za varstvo mater

in otrok v letu 1958 uredili 2883 postaj v primeri s 1185 v letu 1956 in 1672 v letu 1957.

Kar se tiče tretje točke, t. j. boja proti tuberkulozi, so z besežiranjem imunizirali 31,439.000 ljudi.

28,705.000 oseb se je zdravilo za frambezijo*. S prehrabnimi programi, ki se izvajajo v Aziji, je bilo zajetih 2,666.000 mater in otrok v primeri z 1,930.000 v letu 1957 in 1,414.000 v letu 1956.

Latinska Amerika — V Južni Ameriki je glavna naloga Unicefa v boju proti malariji in so v ta namen leta 1958 vložili 13,468.000 dolarjev. Zaradi klime je posebnega pomena konserviranje živil in mleka, za kar so doslej izdali 2,665.000 dolarjev. Zatem sledi delo v zvezi z varstvom mater in otrok. Tu je glavni problem preskrba opreme, prvega upravnega aparata in šolanega osebja. V ta namen je Unicef dal 1,494.000 dolarjev. V 23 različnih deželah in teritorijih se izvaja 37 programov.

1,030.000 dolarjev so porabili za zatiranje drugih bolezni, kot malarije (frambezije, lepre, sifilisa in tuberkuloze), in pa za pripravo seruma.

Afrika — Skupni izdatki Unicefa za Afriko v znesku 11,373.000 dolarjev so razdeljeni na 106 posameznih programov, ki se izvajajo v 31 deželah in teritorijih Severne Afrike.

Unicef vidi svoje poslanstvo v Afriki predvsem v zatiranju bolezni, za kar je namenjenih sedem milijonov dolarjev, to je 70 % skupne vsote, določene za ta kontinent.

3,300.000 dolarjev (t. j. 32,55 %) je bilo porabljenih samo za zatiranje malarije, nato sledijo po vrstnem redu njihovega pomena frambezija, tuberkuloza, trahom in lepra.

* Frambezija ali tropična malinovka — sifilisu podobna endemična kožna bolezen v tropičnih krajih, značilna po malinastih papulah na koži. — Op. ur.

Za varstvo mater in otrok so namenili 12,67 % celotne vsote, torej 1,283.500 dolarjev.

Za zboljšanje prehrane, vštevisi akcije za konserviranje mleka, so porabili 422 tisoč 500 dolarjev (4,17 %).

Ta splošna razdelitev sredstev se bo polagoma spremenila v prid varstvu matere in otroka, kakor hitro bodo zajezili epidemične bolezni.

Bližnji Vzhod — V letu 1958 so z ukrepi 60 programov podprli 13 deželá. Odkar deluje Unicef, je to področje prejelo več kot 35 milijonov od tega 16 milijonov samo za palestinske begunce. Ostalih 16,600.000 dolarjev je bilo porabljenih za različne nacionalne programe takole:

Kakor v Afriki je tudi tod prvi sovražnik — »bolezen« in je za njeno zatiranje bilo porabljenih 9,431.000 dolarjev. Kakor v Južni Ameriki in Afriki so največ prizadevanj posvetili boju proti malariji, za kar so porabili 7,400.000 dolarjev, t. j. 44,63 % skupnih izdatkov. Tu so všteti tudi stroški za domačo proizvodnjo DDT (diditija). Sledijo akcije proti tuberkulozi, spolnim boleznim, trahomu in lepri po vrstnem redu njihovega pomena.

Boj proti boleznim na bližnjem Vzhodu je izrazitejši in so glede malarije dosegli večje uspehe kakor po drugih predelih, zlasti v Libanonu.

223.000 dolarjev (13,41 %) so izdali za varstvo mater in otrok, 2,826.400 dolarjev (17,04 %) pa za zboljšanje prehrane.

Evropa — Unicefu v Evropi ni treba reševati nujnih problemov v tistem obsegu kot v nerazvitih oziroma manj razvitih deželah. Poglavitna naloga je v konserviranju mleka. Unicef je osredotočil svojo dejavnost v letu 1958 na Poljsko, Španijo in Jugoslavijo. Programi za Avstrijo, Finsko in Italijo so malone zaključeni.

V Grčiji, na Poljskem in v Jugoslaviji je Unicef nudil podporo za varstvo mater in otrok predvsem v izobraževanju (in

strokovnem izpopolnjevanju) osebja za otroške bolezni in javno zdravstvo ter v razširjenju teh pomožnih akcij tako na podeželju kakor tudi po mestih.

V celem je bilo za programe na Finskem, v Grčiji, Italiji, na Poljskem, v Španiji in Jugoslaviji določenih 6,041.500 dolarjev, in sicer:

	dolarjev
za konserviranje mleka	4,074.900 (67,45 %)
za varstvo mater	
in otrok	1,671.300 (27,66 %)
za proizvodnjo	
penicilina	184.400 (3,05 %)
za akcijo proti	
trahomu	78.800 (1,31 %)
za akcijo besežiranja	
proti tuberkulozi	32.100 (0,53 %)

NEKAJ ŠTEVILK O FINANČNEM POSLOVANJU UNICEFA

Polletni proračun, ki ga je meseca marca sestavil izvršni odbor v Ženevi, je znašal za 71 odobrenih projektov 10,270.179 dolarjev. Levji delež te vsote (41,5 %) so porabili za akcijo proti epidemičnim boleznim med otroki. Največji znesek je šel za boj proti malariji, nato pa sledijo zneski za akcije proti tuberkulozi, frambeziji, trahomu, lepri in tifusu.

40,6 % je bilo porabljenih za programe pomoči v prehrani, všteti skrb za osnovno prehrano otrok, pomoč v dietičnem izobraževanju in domači proizvodnji mleka in proteinskih živil.

17,9 % proračuna gre za stalno pomoč varstvu mater in otrok. Ta odstotek je nekoliko nižji kakor v prejšnjih proračunih.

Pripomniti moramo še, da je proračun Unicefa sestavljen za dobo 6 mesecev, tako da je skupna vsota za leto 1959 navedenih zneskov približno še enkrat tolikšna.

Vlade, ki prejema pomoč Unicefa, pa so dolžne prispevati dodatno vsoto, ki mora znašati najmanj dvakratno protivrednost prejete podpore. To pomeni, če prištejemo znesek 10,270.179 dolarjev, ki

ga je dal na razpolago izvršni odbor, dobimo skupno vsoto 32,117.000 dolarjev.

71 odobrenih projektov je določenih za več kakor 50 deželá in teritorijev. Azija je s 5,225.434 dolarji prejela največji del, nato sledijo Srednja in Južna Amerika (2,547.157 dolarjev), Afrika (1,017.600 dolarjev), bližnji Vzhod (749.988 dolarjev) in Evropa (534.000 dolarjev). Mali znesek za Evropo in dejstvo, da Severna Amerika ne dobiva nobene podpore, je razumeti pač tako, da Unicef v izpolnjevanju svojega poslanstva daje svojo podporo predvsem nerazvitim deželam.

Od posameznih projektov največjega obsega je ureditev predelave mleka v Bombayu. Stroški znašajo milijon dolarjev.

Najmanjšo podporo (5000 dolarjev) so podelili za varstvo mater in otrok v srednjem Pacifiku, na Salomonskih otokih.

Med zborovanjem samim so razni delegati sporočili zneske, ki jih bodo prispevale njihove dežele za leto 1959:

Švedska — 260.000 dolarjev (23 % več kakor leta 1958); ZSSR — 2 milijona rubljev, t. j. 500.000 dolarjev; Ukrajina — 300.000 rubljev, t. j. 75.000 dolarjev; Bela Rusija — 150.000 rubljev, t. j. 37.500 dolarjev; Iran — 240.000 dolarjev (v primeri z 200.000 v letu 1958); Peru — 96.000 dolarjev (t. j. 2,400.000 solerjev v primeri z 2,000.000 v letu 1958); Belgija — 10 milijonov belg. frankov (200.000 dolarjev) v primeri s 6,700.000 v letu 1958 (135.000 dolarjev); Salvador — 20.000 dolarjev; Mehika — 300.000 dolarjev; Nikaragua — 10.000 dolarjev.

(Objavljeno v št. 3/9 — maj/junij 1959 — Unicef, Kinderhilfswerk der Vereinten Nationen.)

PREDNOSTI ELEKTRONSKEGA MIKROSKOPA

Z elektronskim mikroskopom odkrijemo fine spremembe na povrhnjici materničnega ustja v nožnici mnogo prej kakor z navadnim mikroskopom. Š. K.

KAKO JE Z ODPRAVLJANJEM PLODU V SOVJETSKI ZVEZI?

Prekinitev nosečnosti je bila do leta 1955 strogo prepovedana, razen kadar je bila potrebna iz zdravstvenih razlogov, in so odpravljala in mater hudo kazovali. Zdaj je odprava plodu do tretjega meseca nosečnosti zopet dovoljena. Svoj korak opravičujejo s tem, da sta se zavest in kulturna raven sovjetskih žena medtem tako dvignila, da se zakonski prepovedi odpravljanja plodu že lahko odpovedo. Menijo pa, da bodo ženske odvracali od abortusa s prosvetljevanjem in vzgojo ter s še večjim pospeševanjem varstva mater. Razveljavljenje zakona zoper odpravljanje plodu dalje omogoča nosečnicam, da se obvarujejo zdravstvenih okvar, ki bi jih utrpele, če bi plod odpravljale skrivaj.

Kakor smo rekli, je v SZ odpravljanje plodu do 3. meseca nosečnosti zdaj dovoljeno. Za odpravo plodu od tretjega meseca dalje pa je treba dobiti privolitve posebnih komisij, ki jih imajo po vseh večjih krajih. V teh komisijah so po en zdravnik za notranje bolezni, zdravnik za ženske bolezni in zdravnik za živčne bolezni. Če ta komisija abortus odkloni, se nosečnica lahko pritoži še na okrožno komisijo, zoper njeno odločbo pa na centralno komisijo za pritožbe v Moskvi. Nosečnost prekinejo lahko samo na neki kliniki ali v bolnišnici.

M. K.

SOVPADANJE EPIDEMIJE NORIC IN EPIDEMIJE PLJUČNICE

V Gdanku na Poljskem so v otroških jaslih opazovali sovpadanje epidemije noric z epidemijo pljučnice, ki jo je povzročil staphylococcus pyogenes aureus. Izmed 107 otrok v jaslih jih je v marcu in aprilu obolelo za noricami 96, in sicer vseh starosti. V aprilu je 35 teh otrok obolelo za pljučnico, ki je bila v več primerih zelo težka. Dojenčki v starosti od 1—5½ meseca so bili za pljučnico bolj

dovzetni kakor starejši otroci in je obolenje pri njih potekalo mnogo huje. Za pljučnico pa niso oboleli otroci, ki v tem času niso preboleli noric. Zanimivo je opazovanje o vplivih atmosferskih pogojev na razvoj pljučnice: medtem ko v marcu, ko je bilo vreme sončno, niso opazili pljučnice pri prebolevnikih noric, čeprav so se v teh primerih večkrat pojavile komplikacije z vnetjem srednjega ušesa, pa se je epidemija pljučnice naglo širila v aprilu, ko je bilo vreme zelo deževno. Kurativna in preventivna terapija z avreomicinom, z gama globulini in s transfuzijo krvi je bila uspešna.

Dr. Š. K.

SEROLOŠKE REAKCIJE PRI SIFILISU

Tehnika dokazovanja protiteles pri sifilisu se stalno izpopolnjuje. Standardna serološka reakcija je še vedno reakcija, katere bistvo je vezanje komplementa z antigenom kardiolipinom, in služi za rutinsko reakcijo tudi v manjših laboratorijih.

Novejši in zanesljivejši je Nelsonov test ali TPI test (Treponema pallidum immobilisation test). Rezultati reakcije vezanja komplementa in TPI testa se razlikujejo, ker z vsako od obeh reakcij prikazujemo druga protitelesa. S kardiolipinsko reakcijo prikazujemo v bolnikovem telesu protitelesa, ki jih imenujemo »reagine« in ki reagirajo s kardiolipinom in komplementom. Rezultat Nelsonovega testa pa je odvisen od prisotnosti ali odsotnosti protiteles »imobilizinov«, ki imajo to sposobnost, da imobilizirajo gibljive spirohete. TPI test velja za zanesljivejšega. Pravičoma postanejo pri bolnikih po zdravljenju negativne najprej standardne serološke reakcije, šele kasneje tudi TPI test. Izdelave TPI testa manjši laboratoriji tehnično ne zmorejo. Tudi je povezana z visokimi režijskimi stroški. Treponeme namreč ni mogoče gojiti na umetnih gojiščih, ampak le na živih tki-

vih. Za antigen služijo treponeme, ki jih morajo gojiti na živih zajcih.

Najnovejša serološka reakcija pri sifilisu je FTA (fluorescent treponemal antibody) test. Z bolnikovim serumom, ki vsebuje protitelesa, reagirajo treponeme tako, da fluorescirajo zelenkastorumeni. V odsotnosti protiteles treponeme ne fluorescirajo.

Na univerzi v Palermu so preiskali 100 serumov z vsemi tremi reakcijami istočasno. Vse tri reakcije so bile pozitivne z 38 serumi. Pri 16 serumih so dobili pozitivne rezultate samo s testoma TPI in FTA. Pri 4 serumih je bila pozitivna samo kardiolipinska reakcija. Zaradi nespecifičnosti so jo šteli za lažno pozitivno. En sam serum je bil pozitiven samo s FTA testom. Po teh opazovanjih se rezultati FTA testa ujemajo s TPI testom z izjemo 1%. Vendar ima izdelava FTA testa prednosti, ker je enostavnejša in cenejša od izdelave TPI testa. Toda prednost poslednjega je v tem, da daje kvantitativne rezultate.

Z. S.

POSKUSNA PROFILAKSA DISPEPSIJE, KI JO POVZROČAJO KOLIBACILI

V otroških jaslih v Strasburgu so v letu 1957/1958 opazovali epidemijo driske, ki jo povzročajo kolibacili soja »O 119«. V letu 1958 je bilo to obolenje že endemično, z dvema epidemičnima vrhovoma v mesecih april/maj in avgust. Da bi omilili epidemijo, so pri 18 otrocih preizkusili preventivno terapijo s korenjevo juho. Izvajali so jo od marca do septembra pri otrocih v starosti 3—8 mesecev. Prehrana otrok je ustrezala običajni prehrani za posamezna obdobja. Dojenčki pod 4 mesece so dobivali dodatek 2% Arobona, starejši pa 5% raztopino Arobona. Arobon je suho korenje v prahu — proizvod tovarne Nestlé. Opazovali so, da je za dispepsijo, ki jo povzročajo specifični kolibacili, obbolelo samo 5,5% otrok, ki so dobivali korenjevo juho, a so sicer

živeli v enakih epidemičnih okoliščinah kakor otroci iz kontrolne skupine. Otrok iz te skupine je za dispepsijo obbolelo mnogo več, in sicer 12,1%. Dr. K. Š.

KJE JE VEČ RAKAVIH CELIC

Visoki odstotek rakavih celic dobimo v sedimentu urina pri karcinomu mehurja, ledvične čašice in ureterjev, v manjšem odstotku pa pri karcinomu ledvic.

Š. K.

ENOSTAVNA METODA ZA PREKINITEV LAKTACIJE

Kontraindikacije dojenja po porodu so sicer redke, a kadar dojenje ni zaželeno, povzročajo zastoj mleka v prsih bolečine. S hormonalno terapijo po 1—2 lingveti estrogenskega preparata Eticyclina 8 dni zaporedoma so dosegli lepe uspehe. Posebna dieta pri tem ni potrebna, če izvzamemo omejitve tekočin in beljakovin. Vendar je v polovici primerov, zdravljenih na ta način, bilo treba na prsi aplicirati led in dojke namestiti v višji položaj.

(Ciba-Zeitschrift 4, 1959.)

Š. K.

VNETLJIVO ALI NEVNETLJIVO

Vemo za primer, ko je bila pomota zaradi pomanjkljivo označene posode z vnetljivo tekočino vzrok, da je v Luxemburgu zgorela cela hiša. Ker na podoben način nastane mnogo požarov, priporočamo, da se posoda, kjerkoli je to potrebno, predpiše in uvede dovolj viden, že znan in stalen znak: Pozor! Vnetljivo!

PREPREČEVANJE S ŠPORTOM

Tudi razumno gojenje športa je lahko važen činitelj v preprečevanju nesreč: šport izostril reflekse, navaja k redu, k uravnovešenemu življenju, k zdravni prehrani in zmernemu uživanju alkohola.